

ANY IV N.º 35 JUNY 1982

la farga

BUTLLETÍ DEL CASAL DE JUBILATS

SALT

Salt és un poble on hi podem trobar molts homes que fan país. En totes les èpoques n'hi trobem d'homes il·lustres. Però potser el que més hi ha hagut han estat pintors. Avui és important portar a aquestes pàgines a en Jordi Gispert, de Salt de tota la vida. En Jordi sempre està a punt pel que faci falta. De la seva darrera exposició, que ha estat molt "sonada", reproduïm el que va sortir a la revista catalana "Canigó", en el número 762, del 15 de maig del 1982.

P L À S T I C A

Jordi Gispert, un llenguatge de recerca

Quan penso en l'obra del genial saltenc Jordi Gispert, no puc deixar al marge dels seus murals i dibuixos que em connecten íntimament i de suggeriments. De que ho tenen com a mèta d'afinitat quan a planteraments i conceptes artístics, però entenc el foc subaquàtic d'aquests espais —«Lletres i dibuixos»— per una guerra l'hi del 68 i «Olímpic del 68» produïda a la Fundació Miró — Tota una herència — el de Gispert i el de Miró — suggeriment el que d'arribar i trobar la meua a producció de la imatge, qualitat de l'obra era l'obra Universitària. Però no penso en per un moment en la no com a contrastada marca i història, sinó en la profunditat assolida que hi va tenir l'impacte de les formes. Si per a un altre espai era, per a l'altre el i l'espai d'obra i l'espai, aquesta que no ho és però sí una. Si per a un altre, per a l'altre de l'obra de l'obra de la vida.

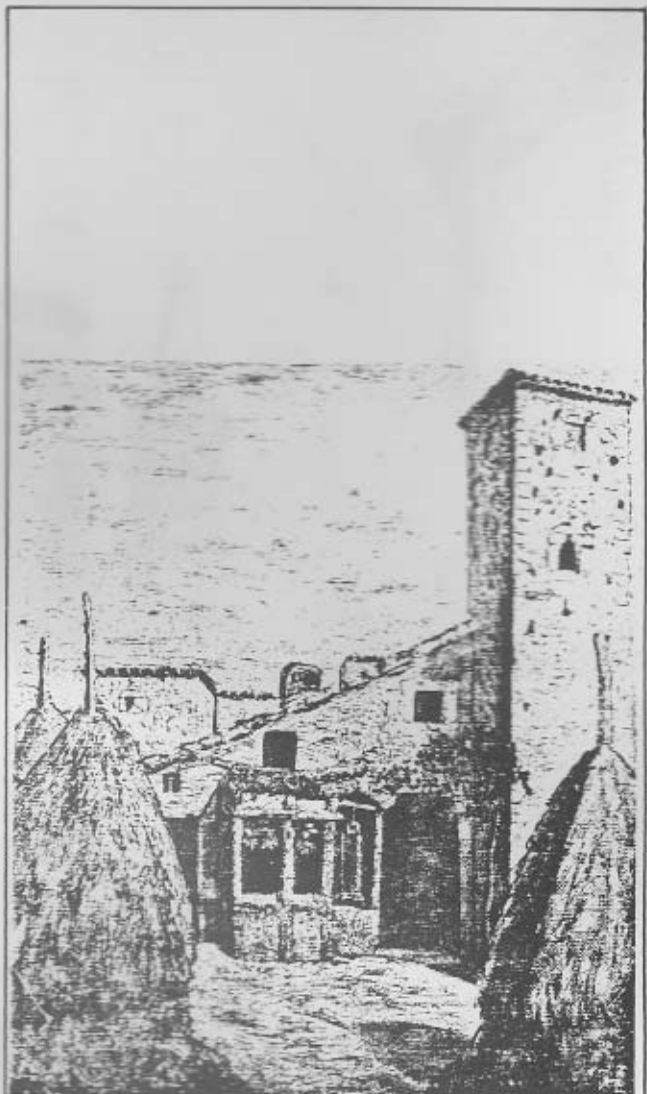
Al marge de suggeriments personals, cal parlar de l'obra de Jordi Gispert com a «certificació» política i la clàssica genèrica actual, la crítica i l'obra de l'obra de la vida. Per tant no es pot deixar passar una bona oportunitat de la zona crítica sense, almenys, comentar-la. Aquesta vegada exposa a la Galeria Talca, en una mostra de més de 100, la producció de l'obra d'obra de l'obra de la vida. Una producció de l'obra de l'obra de la vida, una producció de l'obra de l'obra de la vida, una producció de l'obra de l'obra de la vida.

canigó de la recerca i l'obra de l'obra de l'obra de la vida. Una producció de l'obra de l'obra de la vida, una producció de l'obra de l'obra de la vida, una producció de l'obra de l'obra de la vida.

Gloria Bosch i Mir
L'Espigolant

De tots els saltencs i concretament pels lectors de "La Farga" és prou conegut el periodista-advocat-escriptor gironí, Narcís Jordi Aragó. És bo poder tornar parlar d'ell, a aquestes pàgines, ja que ell sempre parla bé de nosaltres. Concretament en el seu darrer llibre, que va sortir per Sant Jordi i publicat per la Diputació de Girona, amb el títol de "Girona ara i sempre (una crònica)", parla del nostre poble i de la nostra problemàtica actual. Seria molt llarg reproduir tot el que diu, però crec que és important reproduir la pintura de J.P. de Bugarro titulada "La Torre de Salt", que és la nostra Farga.

J. P. BUGARRO "La Torre de Salt"

«Salt ha perdut els arbres, el Pla i altres realitats més importants. Vila agrícola amb una tercera part de la població ocupada a la indústria, creix d'una manera ràpida i el terme municipal és engolit per Girona».

Any IV - Núm. 35
Juny 1982

SUMARI

Espigolant.....	2
Editorial.....	3
Petanca.....	5
Muntanya.....	7
Converses amb els meus néts...9	
Pàgines Centrals.....	10 i 11
Des del Carrer Major.....	13
Teva/meva.....	14 i 15
Culturàlia.....	17
Cagaferro.....	19
La vida amb humor.....	19
A la taula de La Farga.....	19

consell de redaccio

CONSELL DE REDACCIÓ

Lluís Mateu, Josep Cristófol, Quim Pla, Miquel Casellas, Joan Arnau, Narcís Burch, Eusebi Cabezas, Martí Fita, Guillem Terribas, Joan Boada, Ventura Pau, Antònia Bautista, Joan Torres i Jaume Bosch.

COMPAGINACIÓ I DISSENY

Guillem Terribas

PORTADA

Fornells Vila

HAN COL·LABORAT EN AQUEST NÚMERO

Joan Carreras i Péra

ADMINISTRACIÓ

M. Casellas

PUBLICITAT

J. Cebrián

DISTRIBUCIÓ

Joan Roig i Pitu Geli

REDACCIÓ

Passeig Verdaguier, 1
CASAL DE JUBILATS
SALT

IMPRESSIÓ:

TIPOGRAFIA-OFFSET PAGÈS
Tel. 42 01 07 - ANGLÈS

D'aquest número de LA FARGA se n'han imprès 1.100 exemplars.

Autoritzem la reproducció dels articles esmentant el nom de LA FARGA.

Dipòsit Legal: GI 356-1979

editorial

EL RITUAL DEL FOC

Els foguerons que cada any s'encenen arreu de la nostra terra, en les revetlles de Sant Joan i Sant Pere, formen part de les nostres més antigues tradicions. És segurament un dels rituals que han perdurat al llarg dels segles per la voluntat popular de gaudir de la màgia que envolta les flames esbojarrades i les guspies que s'enlairen en la foscor de la nit.

A la Catalunya Nord (Rosselló) conserven la mateixa tradició des de sempre. Així que pels anys cinquanta es va iniciar un nou ritual per aquesta diada, i la Flama del Canigó és portada de l'altra banda dels Pirineus per encendre els foguerons d'arreu dels Països Catalans, com a símbol de pau i germanor.

El perquè dels Focs de Sant Joan és molt difícil d'assegurar. Hi ha qui creu veure en aquestes festes el reflex de cultes ancestrals, ja que s'escau en aquests dies el Solstici d'Estiu. Així podia haver estat que els primers pobladors del nostre país, en arribar l'Estiu es trobessin al voltant del foc per donar gràcies als seus déus per l'arribada del bon temps o per demanar una bona collita.

De fet, el foc ha estat sempre considerat quelcom més que un element de la natura i el seu simbolisme perdura encara avui en els ritus de totes les religions. El foc ha estat present en tota la història de la humanitat.

Recordeu com ens és de plaent asseure'ns amb els amics al voltant del Foc de Camp. El foc que en la foscor de la nit ens uneix com si des de molt endins del nostre ésser alguna cosa ens hi cridés.

Quantes vegades en asseure'ns davant la llar de foc, heureu gaudit de la seva companyia.

Tots deureu recordar els foguerons de la vostra infantesa. El neguit de recollir faveres seques pels camps del nostre Pla, a vegades amb les faves i tot, per fer el fogueró més gros del Poble.

Per Sant Joan el foc surt al carrer; cerqueu un fogueró i no volgueu esbrinar el perquè quedem embadalits contemplant les seves flames.

ACTIVITATS RESUM

El 28 de Març, a les pistes del Club de Tennis Vic, es va celebrar un concurs de petanca. El Club Petanca Salt hi va participar amb tres tripletes, assolint el primer lloc de la general en la categoria de sèniors la tripleta composta per J. León, A. Muñoz i Francisco Muñoz.

El dia 11 d'Abril, a les pistes del C.P. Salt, es celebrà el concurs provincial de Jubilats. Amb una participació d'un total de 14 tripletes dels clubs del CRAC, C.N. Figueres, C.P. Olot i C. P. Salt.

Els resultats foren els següents:

1er.- J.López, A. Gómez i I. García (C.N. Figueres).

2on.- Ll. Cabezas, N. Bohigas i A. Boo (C.P. Salt).

3er.- Francisco Jiménez, M. Vergara i V. Rentero (C.N. Figueres).

4t.- P. Martín, J. Triola i Francisco Martín (C.P. Salt).

A tots els participants se'ls va invitar a un dinar de germanor a l'Hostal Ribot, on també es va fer el fi de festa i el lliurament de premis. A la vegada es va fer un petit obsequi al nostre bon amic Josep Cebrián per la seva constància i dedicació, en tots aquests anys, dins el Casal i la Petanca.

Van col·laborar per portar a terme aquest concurs: Gassol, Casal de Jubilats, Garatge Esport i Josep Cebrián.

L'organització del mateix va córrer a càrrec del C.P. Salt.

El 13 d'Abril es va celebrar a Figueres, en el C.P. Buen Pastor, el Trofeu Ciutat de Figueres.

En aquest concurs el C.P. Salt va assolir, en la categoria juvenil, el 2on lloc (Ruiz Jr., J. Fàbrega i C. Fàbrega) i en categoria infantil també el 2on lloc (Sergi Cama, M. Torres i A. Espinar). A tots ells l'enhorabona per part del Club.

L'1 de Maig es va celebrar a les dependències del nostre Club el Concurs provincial de Fèmines Sant Jordi. A més el 23 d'aquest mateix mes va tenir lloc el Concurs Provincial "Dia del Club", VIII Trofeu EUGESA.

CONCURS PROVINCIAL DE DUPLETES DE LA F.G.B.

Es celebrà el 25 d'Abril, a Llagostera. En aquest concurs i a la categoria de sèniors el nostre club obtingué el 1er i 3er llocs. Les dues dupletes que assoliren aquests llocs foren la d'en Gigi-Muñoz i la d'en Quintana-Tono.

En aquest mateix concurs els juvenils Jaume Fàbrega i Antonio Ruiz es classificaren en 2on lloc. I els infants obtingueren el 1er (Antonio Espinar i Manel Torres) i el 2on lloc (David i Carlos Ros).

CONCURS DE RIPOLL

Aquest concurs fou celebrat el passat dia 9 de Maig a Ripoll on la tripleta formada per Agustí Roca, Antonio Ruiz i Julià Gómez assolí el 2on lloc de la classificació general.

DIA DEL CLUB TROFEU EUGESA

El dia 16 de Maig es va posar en joc una copa que s'ha de guanyar 3 anys consecutius o 5 anys alterns. Aquest any l'ha aconseguida el Club Petanca Salt, guanyant el concurs per punts, i a més a més quedant classificat en primer lloc en totes les categories. (Les dames i els infants juguen 5 hores).

Els guanyadors foren els següents:

Sèniors: Antonio Muñoz (Amancio) i Sebi Cabezas.

Dames: Catarina Serra, Araceli Calvo i Adelina Sánchez.

Infants: Manel Torres i Antonio Espinar.

El passat 23 de Maig es va celebrar a les dependències del nostre Club la VII edició d'aquest Trofeu. La participació fou nombrosa, amb un total de 59 tripletes: 40 tripletes de sèniors, 13 tripletes de dames i 6 tripletes d'infants.

Els clubs participants foren:

— Buen Pastor, Crac de Cassà, C.N. Figueres, Germans Sàbat, Montilivi i Salt.

Els resultats d'aquest concurs foren els següents:

Infants:

1er.- M. Torres, A. Espinar i D. Artalejo (Salt).

2on.- D. Ros, C. Ros i X. Ros (Salt).

3er.- J. Nogué, C. Nogué i J. Miralles. (CRAC de Cassà).

Dames:

1er.- D. Gamundi, A. Calvo i C. Serra (Salt).

2on.- M. Roqué, M. Culler i S. Abres (CRAC de Cassà).

General:

1er.- J. Gómez, A. Muñoz i A. Echave (Salt).

2on.- E. Gotarra, F. Alarcón i J.C. Zapata (CRAC de Cassà).

3er.- B. García, C. Giménez i M. Sánchez (Germans Sàbat).

4t.- J. Miralles, A. Roses i J. Martínez (CRAC de Cassà).

CRÒNICA D'EXCURSIONS I ACTIVITATS

25 ABRIL

Jornada molt completa per als socis del CES. 19 varen pujar a les **AGULLES DEL PUIGSACALM** a "visitar" el llibre de signatures que fa uns anys hi varen col·locar. El dia va ésser d'allò més variat, sol, boira, aigua, neu ... i les "dificultats" que els nostres companys varen haver de superar per arribar al cim, i les virgueries i embolics de corda i personal que varen haver de fer, eren de pel·lícula; també val a dir que vàrem fer una arrosada molt bona.

El grup que tenim al CES, que fa alta muntanya i escalada, va anar al Gra de Fajol a fer la canal que a primers de temporada no va poder fer. Aquesta vegada va ésser un passeig.

1 - 2 MAIG:

SORTIDA ALS BESSIBERRIS.

Mal temps. Vàrem dedicar-nos a fer turisme, campament a Beget. 14 participants. Com tots els nostres campaments va ésser molt lluït i molt agradable.

9 MAIG:

Sortida organitzada per el CES amb col·laboració amb altres organismes. 12 participants, tots del CES, per a **recórrer les deveses de Salt**. Vaig quedar meravellat pel net que està tot, però decebut de la poca col·laboració de la gent, ja que en aquest cas es tractava de ajudar a recuperar una part important del nostre poble.

16 MAIG:

RUPIT - TAVERTET. 22 participants, i un dia bo, caminada molt llarga, bonica i agradable. Hauríem de fer alguna font pel camí.

29 - 30 - 31

IV Campament de **primavera**. Finalment el vàrem realitzar a Albanya. Va ésser molt lluït, amb 25 participants i un temps suportable, va ploure una miqueta, va fer sol, vàrem jugar a pilota, vàrem caminar i en definitiva va ésser molt agradable conviure tres dies amb aquesta gent tan maca que tenim al CES.

QUIM RIBAS

PROGRAMA D'EXCURSIONS JUNY 82

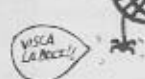
6 JUNY - sortida de lluna plena al: "CAP de CREUS"

MARXA NOCTURNA EN LA CUA FREDERU GAUDIR D'UNA MERVELLOSA "SORTIDA DE SOL" ENTRE LES PEDRES RETALLADES I LES ONES DEL MEDITERRANI. RECOMANAT I A TOTS ELS POETES, ROMÀNTICS I AMANTS DE NOVES EXPERIÈNCIES ---

20 JUNY - excursió amb BICICLETA-

SALT - BESCUNO - BOMMAT - LES SERRES - ST ESTEVE DE NEMANA - SANT GREGORI - BESCUNO - LLOVESES DESANT - SALT - HI HAVIEM COPIES PER PORTAR EL MATERIAL DELS CICLISTES AIXÍ COM FARMACIOLA I ASSISTÈNCIA TÈCNICA - LA MATINADA, SOLS SERÀ ADMESA SI VEU AMB UN ADMIT QUE RESPONGUET I ELS

13 JUNY - COMANEGRA

- PUJADA PER TALÀIXI + BAIXADA PER SANT ANOÏ D'AGULES
- SORTIDA A LES 16 HORES I DEL MATÍ
- NOTA: PER TOTS AQUELS QUE ESTIGUEN UNA mica ENTREMIATS

26 al 29 JUNY - campament al PIRINEU

PRESENCIEMENT APROX DEL CANIGÓ

Observacions:

PER A VETES CEDIU SOBRE LES ACTIVITATS + PER A INSCRIPCIONS, US PODEU DIRIGIR AL LOCAL DEL CES A LES 17 HORES + OBRERDES DE 8 A 9 H. DEL VESTRE

CONVERSES AMB ELS MEUS NÉTS

Per L'AVI PAU.

"EL FOC DE SANT JOAN"

Fa unes setmanes que els meus néts, a casa, no volen que llencem a les escombraries tot el que tingui flaïre o semblança de fusta. Diuen que ho necessiten pel foc de Sant Joan. Això em recorda que fa molts anys, quan jo era com ells, anàvem per les cases amb carretons i ens donaven mobles vells, sobretot sommers i cadires velles que no hi havia manera de poder-les apedaçar, o taules que coixejaven d'una o dues potes. Ara els sommers són de "Flex" i la fusta no és enlloc i els peus de les cadires i taules, són de "tubo" metal·lic.

Per fer llenya pel foc de Sant Joan ara cal visitar fusteries i serreries, d'on en treuen les deixalles que llançarien.

Els diuen: És per al foc de Sant Joan o de Sant Pere.

A mi m'han preguntat: Quan tu, avi, eres com nosaltres, també aplegaveu llenya i fustes i en feieu una foguera?

Sí nois, sí; els he respost. I entre els barris ens desafiàvem a veure qui era el que feia la pila més grossa.

El costum dels focs —vaig continuar explicant-los— no va pas néixer quan jo tenia la vostra edat, sinó molts cents o milers d'anys abans que jo vingués al món. També haig de dir-vos que les fogueres, sobretot la de Sant Joan, no són exclusives del nostre poble, ja que potser en els països on la revetlla és celebrada amb més fastuositat i el festeig és més gran, és en els països nòrdics, com són Suècia, Noruega i Finlàndia. Aquestes fogueres recorden les que s'encenien ja en temps dels romans i molts anys abans per festejar l'entrada de l'estiu. En les civilitzacions antigues celebraven l'anomenat solstici d'estiu, o sigui, el moment de l'any en què el sol es troba en el seu punt més alt i per tant que el dia es més llarg de claror de sol.

Aquell temps, no tiraven pas "petardos", ni xiulets, ni bombetes, ni borratxos, que tant fan xisclar a les noies, ja que la pólvora no havia estat descoberta encara. Però sí que tenien un costum que encara persisteix avui dia. Era el de saltar pel damunt de les flames del foc. Deien que el que saltava per tres vegades el foc sense cremar-se, obtenia salut i felicitat per a la vida. I tornant al que per a nosaltres representa la foguera de Sant Joan i pocs dies després la de Sant Pere, us diré que sobretot la primera, és la nit en què es commemoren més intensament els costums i les creences ancestrals. També

us vull explicar que el mot "verbena" o revetlla, tal com ho diem en català, no ha pas estat inventat per nosaltres, ja que els romans, fa dos mil anys, en aquesta diada sortien al camp per a recollir el "gram negre", és a dir la "verbena" ja que creien que aquesta herba els duia salut, ventura i riqueses i el mot d'aquest vegetal va persistir i continua encara.

Les festes de Sant Joan es distingien a l'edat mitja per tres costums principals: l'encesa de grans fogueres, que eren els jocs de l'alegria; les processons pels camps amb torxes enceses, i fer voltar rodes de carro amb serments i boscall encesos. Aquests focs degueren ser prohibits més tard per les autoritats, per evitar incendis, ja que "les gamberrades" no són pas invents d'aquest segle.

També molts anys enrera, quan el jovent anava per les cases a demanar si tenien quelcom per al foc de Sant Joan, fins els convidaven a beure vi del bo que guardaven per a les solemnitats.

A Catalunya són molts els refranys que existeixen i recorden els focs de Sant Joan o de Sant Pere. Els més coneguts i que ara em venen a la memòria són:

Per Nadal al joc.
Per Sant Joan al foc.
Nit de Sant Joan,
Nit d'amorettes.

Una vella tradició diu que els enamorats que salten plegats pel damunt del foc i donant-se les mans ja no es separaran mai més.

També una altra tradició diu —referint-se als focs de Sant Joan o de Sant Pere— que els menuts atacats de ronya (enfermetat de la pell deguda a la manca d'higiene) si saltaven el foc, s'els curava el mal. El refrany diu:

Foc de Sant Pere,
Foc de Sant Joan,
Guardau-nos de ronya
per tot aquest any.

És tradició actualment que la nit de les revetlles de Sant Joan o de Sant Pere, es reuneixi la família i es celebri menjant coca llaminera ben remullada de traguets de vi ranci o moscatell.

Que us aprofiti la coca i les enlairades del porró no us pugin al cap.

Aquests són els desitjos de L'AVI PAU.

DE L' "HYPERICON PERFORAT" PASSANT PER L' "HER"

En el meu anar i venir de Maià de Montcal a Bellaterra, Salt és sempre per a mi un punt de referència: Després d'aquella flaire torrada i fumosa de cafè barrejada amb uns efluvis corrosius d'aigua, podrida procedent de la descomposició dels eucaliptus tractats bioquímicament, les Deveses de Salt apareixen al marge esquerre de l'autopista com una mena de paradís perdut. Els malgirbats i cantelluts edificis es retallen com un mal son entre les hortes que llepen les aigües del Ter i els grumolls de cotó fluix i de llana esfilagarsada que forma la boira matinal en el cel.

Són tres quarts de vuit del matí i la riuada d'automòbils encara no ha començat el preu fet esbojarrat. Això em permet afluïxar la marxa sense fer patir els acuitats conductors i convertir la llepada esmunyedissa i el cop d'ull desaprensiu (dels 120 qms. hora) en una observació més entretinguda. El paisatge desfila davant meu amb tota la seva intensitat: em puc adonar del mal gust de la criatura humana a l'hora de fer els cataus dels pobres. Amb els ulls puc seguir l'asmada espiral creixent que vomiten les xemeneies de les fàbriques, sense percebre exactament on acaba el fum i on comença la boira baixa. No tot és tan desesperançador: entre les matusseres i escrostonades parets de les fàbriques apareix la sòbria silueta de l'Església parroquial, d'un neoclassicisme arcaïtzant, però ben proporcionada. Un trocet més enllà, una petita tanca blanca amb una colla de xiprers que sobresurten m'assenyala el lloc de repòs del humans al costat del modern complex esportiu. Els marges de l'autopista són tots encatiffats de verd. Sense adonar-me'n, he anat reduïnt la velocitat. Potser encara no m'he desvetllat del tot!. Sento caparrassa, com si la boira se'm filtrés pels ulls, pel nas, boca i orelles i fes del meu cos una massa amorfa i volàtil permeable a totes les sensualitats i alteracions climàtiques del mes de juny.

Arramblo el cotxe a la vorera. Una suggestió inexplicable, però irresistible, m'empeny a estirar les cames. Amb la vista a terra, miro sense veure res. De cop i volta em fixo en una clapa groga que sobresurt d'entre l'agram, el margall, l'estripa-sacs i les canyotes: és un groc de sol d'estiu, d'un to pujat com or vell: un ramell de floretes alegroies i xitxaraxeres que em piquen l'ullet maliciosament, atïades per mon senyor el ventet matinal. Més que ventet es tracta d'un rispa falaguera que no fa cap nosa.

D'entre aquells centenars de floretes atapeïdes en destaca una, senyora i majora de la improvisada colònia. M'estira amb atracció irresistible: és apersonada i flexible; àgil i amb regust d'Arcàdia. Em parla amb veu suau, però convincent. No podia ser altrament. Ho esperava i no me n'estranyo gens: evoca els seus orígens, a l'antiga Grècia: —Els vostres savis conserven el nom llatí "Hypericon perforatum", però la "y" m'identifica. Em batejà Aristòtil, amb la seva dèria dels gèneres i les espècies. Mira'm les fulles a contrallum. Hi veuràs uns foradets. I d'aquí ve el "perforatum".

Ja l'home de les cavernes em barrejava amb el suc procedent del greix dels animals i jo li servia d'ungüent contra les patacades. Els grecs, més refinats, em feien nedar amorosament dins les seves àmfores, amb oli d'oliva. I els esvelts atletes àtics se n'untaven el cos per lluir-lo, nu, a les olimpíades.

Vàrem ser també presents a l'ungüent que portaren les piadoses dones per embalsamar el cos de Jesús de Natzaret. I formàvem part de les locions de bellesa que feien servir les matrones romanes per amorosir la pell cutànea.

Aquí mateix on em veus hi havia impressionants camps d'oliveres, propietat del Patrici de Bell.lloc

del Pla; després a can'Pau Virol".

Em té ben embadocat. Li demano que m'expliqui com va ser que fos batejada amb aquest nom de "flor de Sant Joan".

"Joan Baptista —em fa, malencònica— ens l'han pintat sec i escardalenc. Profeta entre els profetes, abrigat amb la pell de xai i el cinyell de couro i alimentant-se de mel i llagostes. Un personatge ben suggestiu! Un home de les cavernes? Un eremita? Un revolucionari romàntic? Un ecologista? De Nadal endavant, el dia puja. De Sant Joan endavant minva. Jesús, puja. Joan, minva. El Nou Testament, puja. l'Antic Testament minva.

Però abans de minvar, es rebel·la. I aquesta rebel·lió es manifesta la nit del 24 al 25, la nit més curta de l'any. La Nit de Sant Joan!

El Solstici d'Estiu! La nit dels conjurs màgics, nit de vetlla al voltant de la foguera. Coets i bengales lluminoses transmeten missatges desconeguts pels escèptics humans. Aquesta nit els focs fan sardana entorn de la Mediterrània, el bressol de la cultura occidental. El poble mediterrani té el cos romà, l'esperit cristià i l'ànima grega.

D'aquest poble tridimensional neix la Nit de Sant Joan. El foc engendra gnoms, fades i nàiades, faunes, bruixots i folls follets en forma de guspines espetarrellants, transformats en flames allantiades i fumèrries pampalluguejants. Un món d'ombres i claroscurs, coixí dels contes de la vora del foc i de les llegendes populars.

Els grecs, per allunyar els demiürgs malèfics, em collien en aquesta nit del Solstici d'Estiu i em posaven en forma arraïmada a les portes foranes. Els cristians han fet igual, però donant-me forma de creu

M" A L""HERBA DEL COP"" BA DE SANT JOAN"

JOAN CARRERES i PÉRA

i ruixant-me amb aigua beneïta.

Collida la nit de Sant Joan faig net de les berrugues. Els trencats es guareixen gràcies al meu virtuosisme si la nit més curta de l'any s'endinsen pel bosc i tenen la sort de trobar una alsina buirada per aixoplugar-s'hi, i ofereixo a les noies diferents recursos per fer-se estimar de l'enamorat que ara no vénen a tomb".

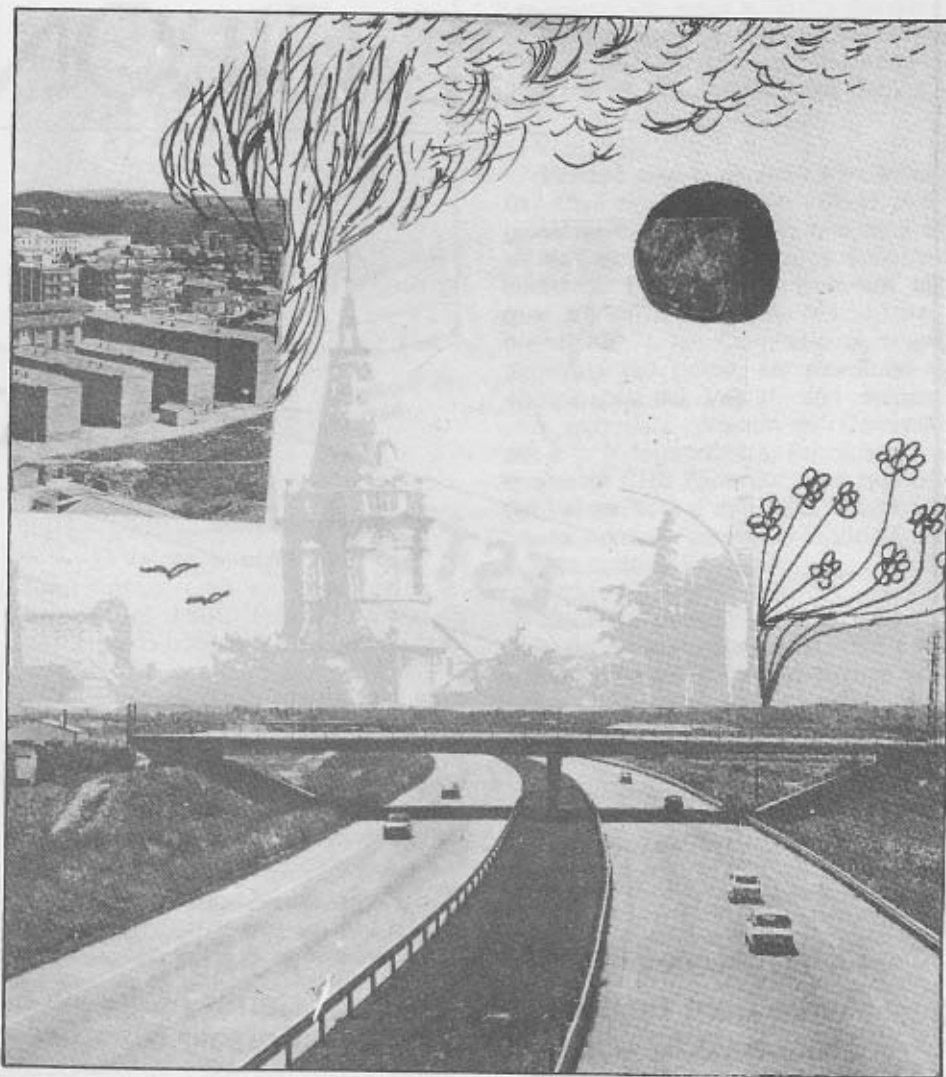
Li demano que me'ls expliqui. "Parlem del passat —em fa, decidida—. El cristianisme ha conservat les tradicions populars. A voltes ha suggerit, però no n'ha pas forçat la destrucció. Tenim els dies de la setmana dedicats a la Lluna i a Mart, a Mercuri i a Júpiter i a Venus, al costat del "sabbatum" jueu, i del "Dia del Senyor" cristià. Passa el mateix amb els mesos de l'any. I amb les constel·lacions. Aquesta terra té un pòsit de segles. Centúries i centúries de foc i de llum. Hi ha cap manera més bona d'expressar la pròpia identitat col·lectiva que saltant fogueres la mateixa nit de l'any? És la manera simbòlica i real de cremar les grans mentides històriques. Els fallaires del Pirineu senten la mateixa atracció tel·lúrica que els fallaires d'Alacant. I les fogueres de les Illes espeteguen amb la mateixa força que les que es reflecteixen en el Cinca, ben endins de la Terra Ferma".

"No hi ha pas res, per Sant Joan?" La cantarella de la mainada ressonava pels carrers de Salt, a tall de vella jaculatòria. Els racons de tot l'any anaven caient daltabaix de balcons i finestres: marcs empolgats, somiers corcats, cadires amb la balca rosegada i roba apedaçada. Al darrer toc de l'Angelus s'encenia el foc. Tot el poble era al carrer. Un pal gruixut, ben sovint revestit en forma de ninot, feia d'ànima del foc. L'espanta-ocells, per una estranya catarsi purificadora, esdevenia símbol de la llibertat. Després, s'anava a menjar coca ensucrada remullada amb vi ranci a les Deveses del Ter i s'arreglaven les herbes virtuoses.

El sol travessa el prim tel calitjós. Ho fa tímidament. Com el reflex d'un fluorescent darrera un descolorit vidre transl·lúit. L'escalforeta em retorna de la curta becaina matinal. Tinc a la mà un grapatet d'herba virtuosa, però no sé destriar-hi la flor que m'ha parlat en somnis. Em sento optimista. Engego el cotxe amb delit.

De tant en tant em miro l'herbeta. L'he deixada, casualment, al costat

del bitllet de l'autopista, l'"Hipericum Perforatum". També els tiquets de les IBM ho són, de perforats! Potser aquesta herba insignificant té també una clau que només s'interpreta la Nit de Sant Joan, la Nit Màgica de l'Any. Aneu a saber! I si popularment s'ha batejat també amb el nom d'"Herba del Cop", deu ser per alguna cosa. Avui dia, que hi ha tantes patacades, pot ser fins i tot saludable de tenir-la sempre a mà.

"...Salt és sempre per mi un punt de referència".....

EL VEÏNAT... ENCARA EXISTEIX?

Va ésser Joan Terrades, capdavanter de Centristes de Catalunya UCD a l'Ajuntament de Girona, qui va fer bellugar l'opinió pública.

Era el Març del 1979 i la llavors activa Associació de Veïns de Salt, havia organitzat al col·legi "Méndez Pidal" un col·loqui amb els futurs alcaldables de Girona

El tema s'ho valia i la sala estava plena de gom a gom, com crec no ho ha estat mai. L'acte era important i tot una primícia per a Girona. Per primera vegada els alcaldables al Consistori gironí es reunien plegats en una taula i plantejaven en un debat a cara oberta, temes de política municipal. Hi havia en Nadal, en Vidal Gayolà, en Terrades, en Parrols, en Corominas....

El tema de Salt com a poble, era un dels temes claus. L'Associació de Veïns, havia preparat amb murrieria diverses preguntes. Una, deia... Considerem que Salt és un poble? Els candidats, evidentment, s'havien de "mullar".

Cadascú va anar dient la seva opinió, però en arribar a Joan Terrades la seva resposta va sorprendre al públic per la seva originalitat. Digué:

A Salt, no l'hem de considerar només com un sol poble, sinó com a dos pobles. Hi ha Salt i hi ha el Veïnat. I els del Veïnat són un poble a part diferent de Salt, també volen ésser ells...

La resposta va quedar a l'aire i encara queda per contestar.

Però existeix avui el Veïnat? El Veïnat d'avui té ben poca cosa a veure amb el Veïnat del temps de la República. I fins i tot diria, amb el dels anys 50 i 60.

— Quan vingué la República, l'any 1931, el Veïnat era el centre neuràlgic de Salt. El cor polític i dinàmic, que batejava amb el progrés i les noves idees federals. El Centre Republicà, ubicat en la genuïna Plaça de Sant Pere, era el motor impulsor d'iniciatives i entusiasmes populars.

Reproducció d'un anunci aparegut al programa de Festa Major de l'any 1964.

— El Veïnat, al voltant del barri de Sant Antoni, amb les seves festes en honor del sant, també bullia de participació popular i d'il·lusió festiva.

— Després de la guerra, als anys 50-60, amb el pes i l'empenta d'una important indústria tèxtil, es van generar a la zona del Veïnat importants activitats socials i esportives: campionats d'Espanya de Hoquei, futbol, patinatge...

I quan s'hagué de reemprendre la Festa Major, el Veïnat en fou capdavanter. Els membres de la nova Comissió de Festa eren majoritàriament del Veïnat i els del Veïnat portaven la iniciativa. Els actes, o bé

es feien a l'enyorada pista de l'Ajuntament o al Camp del Coma-Cros.

Fins que els de Salt, diuen, es van cansar d'anar sempre al Veïnat a Festa. I la Festa es va convertir en polèmica pública, de la qual els diaris n'anaven plens arreu de la comarca. I hi hagué dues festes. La Festa Major de Salt i la Festa Major del Veïnat.

I fins que l'Ajuntament no hi va posar pau les pica-baralles entre Salt i el Veïnat van estar a l'ordre del dia. Fa quinze anys, les diferències entre Salt i el Veïnat eren paleses i remarcades. Dos barris... dos pobles.

Perquè avui la situació s'ha invertit? Què en queda del Veïnat progressista i dinàmic? Diria que avui el Veïnat està amorf, abúlic i sense iniciativa. I d'això, ens queixem els que vivim a Salt! A les Juntes d'entitats, a les Comissions, a les activitats del poble, els membres o participants del Veïnat, són sempre una minoria... diguem-ne Comissió per a la Independència, Escoltisme, o qualsevol Club Esportiu... I és que els del Veïnat, fóra d'uns pocs i meritoris casos no participen en la vida i les activitats de Salt.

Què ha passat amb el Veïnat? Existeix, no ja com a poble, sinó com a barri diferenciat? Té el nom d'una plaça, però no hi ha cap entitat que porti el seu nom. On comença i on acaba el Veïnat?

La gent, el poble diu: anem al Veïnat, som al Veïnat... però **què és avui el Veïnat?**

RAMON PARAROLS I OLIVERES

És un home molt popular. La majoria de nosaltres el coneixem; per una banda perquè ens ve a portar els rebuts de diverses entitats del poble, de les quals en som socis. Per l'altra perquè és un gran col.laborador de la majoria d'elles, i d'això en són testimonis els representants de les entitats on ell hi col.labora.

En Ramon és d'aquella classe de persones que fan les feines més ingrates, com pot ser anar a treure la cara per a cobrar els rebuts perquè aquests llocs socials puguin sobreviure. També ajuden a mantenir els locals nets i preparats. Sempre està disposat a donar un cop de mà, si li ho demanen, i ho fan amb gust perquè ell se sent feliç de poder servir als altres. Els de "Can Panxut" en són un bon testimoni del que representa tenir homes com en Ramon als quals no els agrada presumir i saben estar a l'ombra, però sempre són allà per fer el que calgui.

Perquè l'home és modest i senzill, perquè és honrat i treballador, per la seva bona fe i el seu esforç desinteressat, o perquè els fets valen més que mil paraules, aquests han estat els motius de portar-lo a aquesta secció.

— Quants anys fa que estàs posat en llocs on hi treballes desinteressadament?

— Bé, faig coses però no tenen importància. D'altres que faig em donen alguna cosa; no és pot dir que cobri, però ajuden. Jo treballo de polidor de metalls, l'ofici se'n diu galvanoplàstica, i les hores que puc ajudo a les entitats o llocs religiosos, on crec que els fa falta la meua col.laboració, però ho faig a gust. Anys? no t'ho puc dir. Jo ja feia de Paborde per Sant Sebastià. També fa molts anys estava passant els rebuts de l'Acció Catòlica i del Patronat, i així vaig continuant.

— Tu ets catòlic practicant, no?

— Sí, jo em considero catòlic. Intentant complir en tot el que puc els Manaments de la Llei de Déu,

mirar d'estimar-nos els uns als altres, com va dir Jesucrist. Fent això em sento feliç.

— Però tu de rebuts en passes de molts llocs, no?

— De bastants. Uns cobrant i altres desinteressadament; de l'Òmnium Cultural, del Patronat dels Escoltes, de Càritas, d'Associacions de Veïns i alguns de particulars.

— Corrent tant per Salt i trucant a la porta de tantes cases, ens pots dir com és la gent de Salt?

— La immensa majoria és amable, cordial i paguen bé. Alguns hi has d'anar dues vegades, però, vaja, són bona gent.

— Parla'ns una mica del Patronat de can "Panxut". D'aquest ressorgiment que està tenint amb tanta acceptació. A què creus que és degut?

— El Patronat actualment està regit per un equip de persones que fan possible la seva existència a base d'esforços i dedicació. Actualment allà dintre hi ha diversos grups, com són els del teatre, amb el grup "Talleret", companyia de "Can Panxut" i "Tramoia". També hi ha dos grups esportius, com són el Bàsquet i l'Agrupació Esportiva. Hi ha també uns grups que s'encarreguen del cinema i de les activitats culturals. I entre tots fem que ara es torni a tirar endavant aquest local social, tan important pel poble.

— Però va haver-hi una època de decadència, i segons tenim entès tu vares fer molt perquè aquest local no es perdés del tot, no?

— Bé. Jo el que vaig intentar en l'època en què el jovent se'n va anar a La Pastera, va ésser continuar cobrant els carnets de soci i cuidar del local, però quasi sempre s'hi va fer alguna cosa, i es pot dir que, tancat, quasi bé no ho ha estat mai. Però jo el que voldria dir és que el poble de Salt, els socis i simpatitzants del Patronat, haurien de fer un esforç per tal de comprar-lo, ja que el local és important en molts aspectes i endemés, ja forma part de la nostra història.

— Segons tenim entès, el Consell Municipal està intentant comprar-lo, no és així?

— Sí, i seria com he dit interessant. Però el que s'hauria de fer és que no fos de l'Ajuntament tot. Els socis podrien intentar comprar almenys la meitat i així, entre dues parts, costaria menys i no seria tot d'un, encara que sigui l'Ajuntament, ja que no se sap mai què voldran fer els que manin més endavant. I així, com dic jo, sempre estaria regit conjuntament per la Junta o l'equip i l'Ajuntament.

— Quants socis té ara el Patronat, i abans, quants en va tenir en la primera època que també va ésser molt bona. Almenys jo en servo un bon record.

— En la primera etapa érem uns

dos-cents. Després en l'època de La Pastera es va arribar a menys de cent. Ara ja tornem a ésser uns cent-seixanta, i cada cop van augmentant.

— El jovent és, potser, els que fan possible aquest ressorgiment o també hi ha gent gran?

— Com sabem tots, la majoria de locals i entitats es mouen gràcies al jovent, però també hi participem gent més gran i experimentada, que conjuntament fem possible que es mantingui. La part principal són els socis, que són els qui realment la fan viure, i de socis n'hi ha de tots, de grans i de petits. Ara el Consell Municipal s'hi volca molt a fer coses. I això és molt important.

— El Patronat és com una cosa teva, te la sents teva. Per què tanta afició i esforç per una entitat?

— Si estàs posat en algun lloc d'aquest tipus ve un moment que t'esticimes i fas el possible perquè no es perdi. Ja que són molts els anys d'esforços i també d'alegries. Ara mateix venc uns números per tal de recollir diners per a la compra, i ho faig amb tanta il·lusió com si fossin meus. Però amb això no arribarem en lloc. Jo voldria demanar aprofitant aquesta revista que, a més dels socis, també Caixes, els Bancs, els comerços de Salt, ens ajudessin amb diners a comprar aquest local tan saltenc.

Aquí queden les paraules d'en Ramon. Si volem tenir llocs d'esplai i d'esbarjo som tots els que hem de col·laborar posant-hi el coll, ja que si volem un poble viu i actiu fan falta entitats de tot tipus, perquè sense aquestes un poble es converteix en un barri perdut. I això els saltencs no ho podem permetre.

L'AVI PITU SERRA

En Josep Serra i Bonfill és l'avi del Centre Excursionista Saltenc, com la majoria dels que fan muntanya el coneixen. És un personatge simpàtic, encegat per la muntanya i que no pararia de parlar dels pics alts o cims que ell ha coronat, encara que quant parla d'ells ho fa amb un tot seriós i de respecte. Als seus seixanta-set anys encara es posa les botes i a fer camí Cinc, sis, set hores, no vé d'una. Ell ens diu que encara es troba bé de salut i fort per anar assolint cims.

En Pitu va néixer el quatre d'octubre de l'any catorze a Sant Esteve de Llàmena, però de ben petit va anar a viure a Girona. Al casar-se amb la Catarina Arbusé, de Salt, es va quedar a viure al poble i ja se sent tan saltenc com el que més.

El vertader motiu d'anar-lo a cercar a ell, ha estat la seva experiència sobre la vida muntanyenca ja que aquesta FARGA la dediquem a aquesta simpàtica secció del Casal de Jubilats de Salt que és el C.E.S. i de la que en Pitu n'és un bon puntal.

— Hola, Pitu. De què et ve l'afició per la muntanya?

— Vaig començar ara fa cinquanta-un anys. Deuria tenir-ne uns tretze quan un meu company i jo ens vàrem comprar una bicicleta que ens va costar setze duros, i per estrenar-la agafàrem la carretera de Les Planes i vàrem arribar fins a Sant Privat d'en Bas i una vegada allà ens enfilàrem cap a dalt del Puigsacalm, i com que a mí ja m'agradava molt el muntanyisme més tard en vaig fer soci del G.E.i.E.G.

— Els que no fem muntanya normalment, ens preguntem quina deu ésser la sensació que trobeu

quant assoliu un pic?

— Mireu, se sent una sensació estranya, que és molt difícil d'explicar, sembla que et trobes més a prop del cel i des d'allà dalt sembles l'amo del món; pot ésser una sensació de grandesa, una satisfacció personal que fa que t'agradi cada cop més anar-hi.

— Explique'ns perquè anomenau a les muntanyes, alta, mitja i baixa. Què vol dir això?

— La muntanya baixa és la que no arriba als mil metres d'altitud, com per exemple el Sant Grau, Santa Bàrbara, Sant Roc de la Barroca, quasi totes les que tenim per aquí a prop. La muntanya mitja és aquella que sobrepassa els mil metres d'altitud, com són el Puigsacalm, Bassagoda, i també Rocacorba, i l'alta és tot el Pirineu Català que té més de dos mil metres, com Vall-Ter, Costabona, Ull de Ter, Gra de Fajol, per exemple.

PER ERROR D'IMPRESSA, AL NÚMERO ANTERIOR EN EL "TEVA/MEVA" ENS VÀREM "MENJAR" EL TROS QUE ARA REPRODUÏM. GRÀCIES I PERDONEU

ITINERARI PER LES DEVESES

El dia 9 d'aquest mes de maig, dintre la Campanya "Salvem les Deveses", promoguda pel Consell Municipal de Salt i organitzada pel Centre Excursionista Saltenc, va tenir lloc l'"Itinerari per les Deveses" a cura del nostre nou company de redacció Jaume Bosch.

L'inici de la caminada didàctica va ser al cervell del gat en el mateix límit del terme municipal de Salt amb el de Girona i pujant contracorrent es va anar fins el bagant d'en Domènech, terme ja de Bescanó.

El primer tram del recorregut és la part més degradada de la zona i si tenim en compte que el sentit de la marxa era el contrari de les aigües del Ter, a la meitat aproximadament del trajecte la cosa millora sensiblement en arribar en primer lloc a les peces de cultiu conegudes per Les Hortes, a continuació pels comuns i finalment per les tribanes, a la zona pràcticament és coneguda per la del Marquès de Camps.

Aquesta part de Salt que fronta amb Bescanó i que arriba fins el riu forma un conjunt de terres treballades per l'obtenció d'hortalisses que talment sembla un immens jardí. L'excursió va concloure tornant pel Mas Devesa, Pont Vell i visita als jardins de Mas Ribot, carregats d'una vegetació exuberant i posseïdors d'alguns exemplars de cedres i també d'un faig, elements totalment infreqüents en aquestes contrades. És un racó excepcionalment verge. L'itinerari esmentat, que va organitzar el C.E.S., va ser molt positiu, car el bon nombre de participants van adonar-se plenament de la importància que té per a Salt aquest patrimoni natural que val molt la pena que entre tots conservem i ajudem a millorar.

LES DAVESES

Foto: JAUME BOSCH

JORNADES AGRÀRIES DE LES COMARQUES GIRONINES

Les Jornades Agràries de les Comarques Gironines, que hom preveu de realitzar la propera tardor, pels voltants de les Fires de Girona, es proposen la realització d'un estudi extens i detallat de la problemàtica agrícola i ramadera en les seves dimensions principals —econòmica, social, humana— prenent com a base les aportacions dels mateixos pagesos i amb l'objectiu últim d'assenyalar vies de solució al conjunt de necessitats i problemes del sector.

Per tal de discutir i elaborar els temes que posteriorment es debatran a les Jornades, el passat dia 7 de Juny, a les 10 del vespre, en el local de Les Bernardes, va tenir lloc la reunió preparatòria de la zona compresa pels pobles de Salt, Montfullà i Bescanó.

PRESENTACIÓ DE CUL DE SAC

El dia 28 de maig proppassat va tenir lloc a la coneguda Llibreria "El Setè Cel", de Salt, la presentació de la revista de còmics i humor en català "CUL DE SAC".

Aquesta revista representa un intent seriós de fer còmic en català per a adults. Els col·laboradors literaris i gràfics provéven de publicacions tan acreditades com El Papis, El Jueves i el Be Negre. La presentació primerenca i oficial, per dir-ho d'alguna manera, va tenir efecte a la Fira del Còmic i del Llibre Il·lustrat fa molt pocs dies al recinte firal de Barcelona. Ha estat una bona oportunitat per a Salt ser la primera presentació feta a comarques. El "Cul de

Sac" ha escollit un gènere àmpliament reconegut a Europa i que està arrelant definitivament entre nosaltres. En plena era del medis de comunicació audiovisuals és molt important que el nostre país, estigui a l'altura del països més desenvolupats. Anecdòticament podem dir que planteja l'alternativa: o prendre pel c... o prendre pel sac.

DESÈ ANIVERSARI DEL CLUB BÀSQUET SALT

Per commemorar el desè aniversari del Club Bàsquet Salt, Club d'extraordinària trajectòria esportiva i formativa de joves, al mateix temps que pioner del moviment independentista de Salt, s'han portat a terme els actes següents:

— Diumenge dia 30, a "Can Panxut", conferència a càrrec d'Aito García Reneses, entrenador del Cottonifici de Badalona, sobre "Formació de l'esportista".

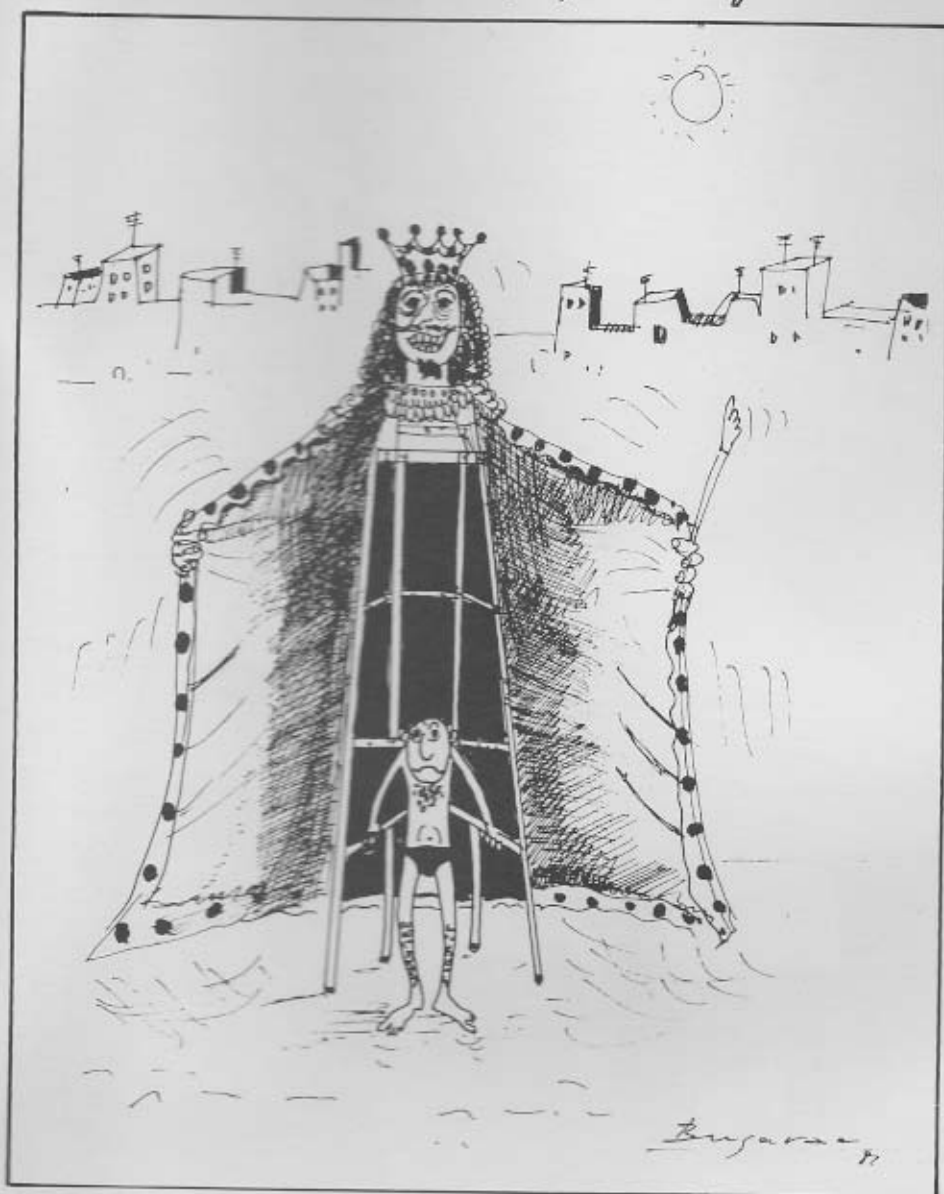
— A la pista poliesportiva de Salt partit entre el Club Bàsquet Salt, reforçat amb figures de renom nacional i el Club Bàsquet Sant Josep, recentment ascendit a Primera Divisió.

Aprofitem l'avinentesa per a remarcar que en les files del campió C.B. Sant Josep hi militen quatre jugadors saltencs que han contribuït extraordinàriament a la bona campanya de l'equip parroquial: Joan Paulí, Santi i Carles Davesa i Beto Serra.

MER FÀBREGA

CAGA FERRO

L'Acudit foooooll per Bugara-

la vida amb HUMOR

PER SANT JOAN ELS ALBERCOCS...

Així comença la cançó: Per Sant Joan, els albercocs fruita regalada....Ma-leït sigal! Vaig comprar mig quilo d'albercocs i me'ls vaig menjar amb golafreia. Les caguetes van ser monumentals. Vaig estar tot el dia amb el cul pràcticament a l'excusat. I, de regalats, res! M'havien costat un ull de la cara.

Quan ja començaven a passar els efectes del rebombori intestinal, em vaig fer una aigüeta per entonar-me. Els efectes van ser fulminants. Una febre de cavall em clavà al llit un dia més. L'herba del dimoni estava adulterada. Em sembla que, en lloc de farigola, m'havien venut arrels de campanar, puix vaig estar tot el dia sentint tocar campanes, i, aquest pic, si que sé d'on venien.

No hi ha dret! Ni el foc de Sant Joan ja no és el que era abans. Quan comencen a cremar les fogueres, un tuf esgarrifós empastifa el barri. Són els plàstics i les altres endròmines reciclades amb aparença de fusta.

Com voleu que anem bé i els albercocs ja no són albercocs, la fusta ja no és fusta, les herbes ja no són herbes, i els sants ja no són sants, puix ens els canvien cada dos per tres.

D'aquí a poc temps, quan trobi un amic pel carrer, el primer que faré serà preguntar-li, de bell antuvi: ets real o sintètic?

Mireu si hem arribat malament que, fins i tot, actualment, del fet de prendre la primera comunió, ara n'hi ha molts que en diuen "tomar la pastilla". Ara ja ni podem parlar de religió natural, ara ja hem de parlar de religió sintètica i hidrocarburada.

Voleu dir que, quan ens donin la independència saltenca, Salt serà el Salt d'abans? Em temo que ens tornin un Salt sintètic i reciclat bio-químicament.

BURXETA

La Redacció de "La Farga", desitja a tots els nostres socis i simpatitzants que passin unes bones vacances. Per la nostra part procurarem que siguin lo més agradables possible.

Apa, donçs, a divertir-vos!